

CONCLUSIONS SUBSEU

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Les dones treballadores i el moviment obrer. Del passat, al present i cap al futur.

04/10/2022

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat
Sant Feliu de Llobregat

**arxiu
baix
llobregat**

COMISSIÓ DE TREBALL TRAJECTÒRIES VITALS DE LES DONES

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Ponència i debat sobre les dones i el moviment obrer des de finals del segle XIX fins a la transició democràtica i propostes per al present i el futur.

OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

Reflexionar, debatre i fer propostes de present i de futur sobre les relacions de les dones i el moviment obrer a partir d'una ponència sobre la història de les dones i el moviment obrer des de finals del segle XIX fins a la transició democràtica.

Veure d'on venim i cap a on anem. Buscar claus en el passat per afrontar el present.

Comparar el context de les crisis econòmiques al llarg del segle XIX i XX amb la situació de crisis superposades del present (crisis econòmiques, guerres, canvis climàtics, pandèmies, etc.) per tal d'ampliar la nostra perspectiva per abordar el futur.

Difondre els fons sobre el moviment obrer i les dones que conserva l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat.

NOMBRE DE PERSONES QUE HAN PARTICIPAT

32 persones

CONCLUSIONS

Constatem que:

La relació entre el moviment obrer i les dones treballadores ha estat força complexa des dels seus orígens al segle XIX, fruit de la idea que els treballadors havien de ser majoritàriament homes, ja que eren els encarregats de mantenir la família, de guanyar el pa. Aquesta concepció, que no responia a la realitat, va tenir molta influència des de finals del segle XIX i durant el segle XX. A més, ha condicionat molt la manera com el moviment obrer s'ha enfrontat a les situacions de crisi econòmica.

Les relacions entre l'Estat, les organitzacions sindicals i les dones han estat complexes al llarg del temps. Tot i així tenim referents històrics sobre la presència activa de les dones en el camp, la fàbrica, etc. i en les organitzacions sindicals des dels últims decennis del segle XIX.

Des de finals del segle XIX les dones van participar de manera activa en els sindicats. Per exemple en les vagues, com la del sindicat la Constància de 1913 i les protestes pels preus del productes de primera necessitat (i després vaga general a Barcelona) el 1918.

Tenim referents de dones sindicalistes amb nom propi, com Virgina González Polo (1873-1923), de la UGT, la primera dona que va formar part de la direcció d'un sindicat a Espanya; Teresa Claramunt (1862-1931), pionera del feminisme obrerista anarquista, o bé Núria Casals Pérez de CCOO, que va participar en les Jornades Catalanes de la Dona de 1976 i va ser la primera responsable de la Secretaria de la

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

Dona de la CONC (1977-1981), etc. Al Baix Llobregat, tenim líders com Isabel Aunió Morro, coneguda com La Negra de la Siemens, Teodosia Pavón i Conxita Sánchez, per citar-ne algunes pioneres de l'àmbit sindical dels anys 70 i 80. I més recentment, sindicalistes com Aurora Huerga (CCOO) i Ascensión Domínguez (UGT), entre moltes altres dones que han exercit i exerceixen càrrecs en el món sindical.

Els sindicats són un reflex de la societat, que és masculista. El segle XIX i XX van assumir la ideologia del guanyador de pa masculí. És a dir, es considerava que qui havia d'aportar els ingressos a la família era l'home, i que la dona s'havia de dedicar a tasques reproductives. Això va condicionar l'acció de l'Estat, els empresaris i també de les organitzacions sindicals, ja que consideraven els salaris de les dones un complement dels ingressos del pare de família. Així doncs, les dones sovint no han estat considerades com a treballadores sinó com a col·laboradores i s'ha cregut acceptable que els seus salaris fossin menors. Ha predominat una actitud paternalista dels homes vers les dones treballadores.

Els homes sempre han triat les feines més valorades i que es pagaven millor. Les feines més tècniques i millor pagades es reservaven per als homes, tot i que no requerissin dificultats específiques per a les dones. Durant les crisis econòmiques dels segles XIX i XX, es va intentar reservar determinades feines per als homes. Ara s'intenta trencar amb tot això, però com aquesta concepció ve de lluny és difícil eliminar-la. Sovint quan les tasques es masculinitzen es revaloritzen salarialment i quan es feminitzen es precaritzen.

Les dones han lluitat per millorar les seves condicions de treball dins i fora dels sindicats. Durant els anys 60 la lluita sindical de les dones va ser molt dura, sovint els homes no les consideraven com a militants sindicals o treballadores. Tot i així, diverses dones es van incorporar als sindicats. Tenien consciència de classe i el moviment feminista va afavorir que adquirissin consciència de gènere i la tinguessin en compte en la seva acció sindical. La crisi del petroli, entre els anys 70 i 80, va ser molt colpidora. L'economia submergida va ser el refugi de moltes dones, dones joves es van quedar a casa i van perdre la possibilitat de socialitzar.

En el món del treball, encara ara té influència la idea de l'home guanyador del pa i, sobretot, la dona encarregada del treball de cures. L'organització del treball, els horaris, les jornades..., són aspectes que penalitzen les dones per aquest motiu.

Els plans d'igualtat han contribuït a millorar la situació, però ens trobem que hi ha temes en els quals ens costa avançar, en especial en la qüestió de la bretxa salarial, relacionada amb qüestions més profundes com l'estructura del treball.

Propostes:

- Hem de continuar aprofundint en les principals lluites actuals
 - Les diferències salarials: igual salari a treball d'igual valor.
 - Cal canviar la valoració dels llocs de treball, que tendeixen a infravalorar les tasques que generalment fan dones.
 - Evitar els contractes a temps parcial no volgut.
- En general, cal evitar que els sectors feminitzats s'infravalorin i precaritzin; dignificar el treball de cura, del servei domèstic, les kellys ... Buscar els mitjans per transformar les estructures i fer que les tasques de cura estiguin tan valorades (i remunerades) com qualsevol altre sector.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**
4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat

- Cal trencar el sostre de vidre, concepte que fa referència a la barrera invisible que representa les limitacions amb què es troben les dones per ascendir en la seva carrera professional fins als càrrecs de més responsabilitat i amb el terra enganxifós, que designa la barrera invisible que integren les tasques i càrregues que culturalment s'associen a les dones i que impedeixen el desenvolupament de la seva carrera professional en igualtat de condicions que els home .
- L'organització del treball ha de situar les persones en el centre perquè totes i tots tinguem vida. Per tant, cal donar un espai molt important al treball de cures. Les reivindicacions han de transformar la vida.
- Les mesures de conciliació són bones però només les agafen les dones. Més que conciliar el que cal és corresponsabilitat.
- Cal impregnar les lluites sindicals de feminisme i d'aprofundiment democràtic. Cal que hi hagi dones als llocs de decisió, però des de plantejaments transformadors, que tinguin una idea del treball àmplia. Per aconseguir avançar en les transformacions és fonamental la suma de l'acció sindical, la política i el feminisme, un trinomi que hem de preservar.
- És necessari cercar espais de confluència per debatre i per fer que la doble militància (de classe i feminista) es nodreixin entre sí.

6è CONGRÉS
de les **DONES** del **BAIX LLOBREGAT**

4 i 5 de novembre 2022,
Cornellà de Llobregat